

Νάγια Δαλακούρα

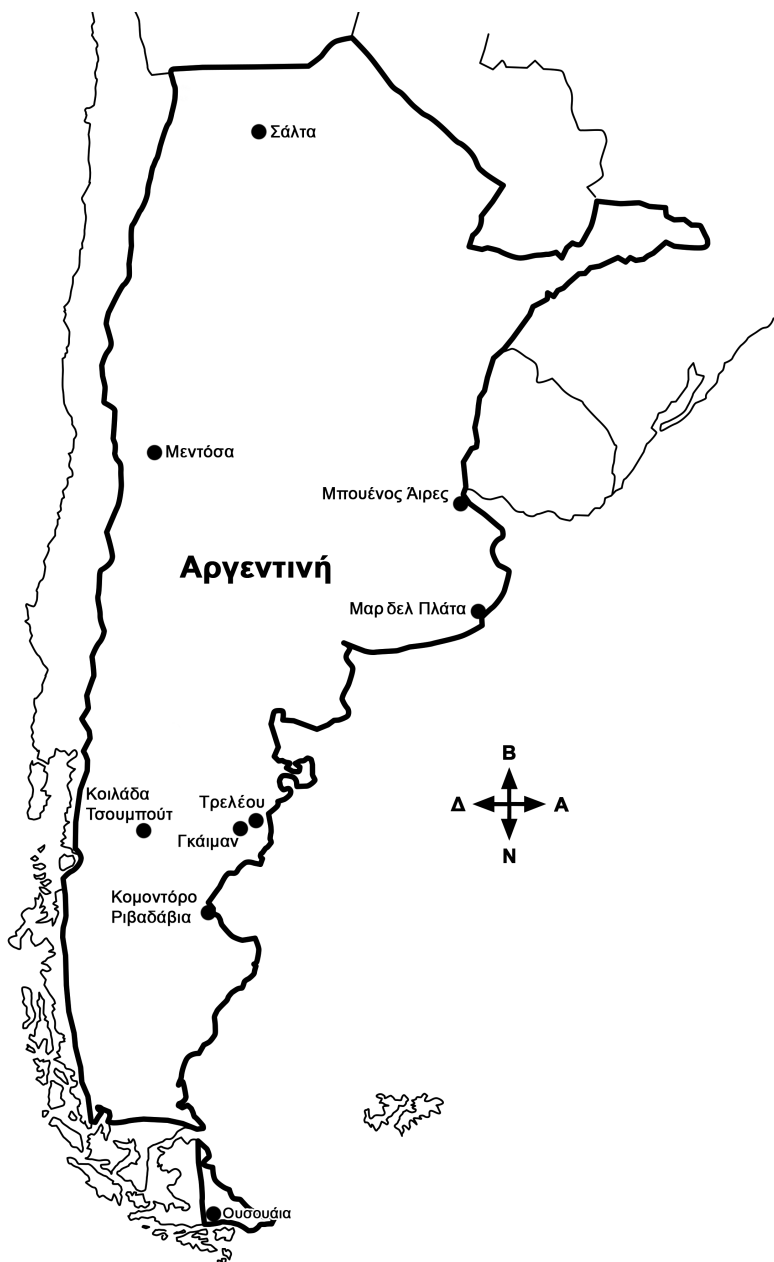
Το ημάνι των χαμένων γυναικών

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

*Να θυμάστε, να θυμάστε όλοι,
και εσύ και εγώ προπαντός
ότι όλοι μας καταγόμαστε
από μετανάστες και επαναστάτες.*

Φράνκλιν Ρούζβελτ

Στους μετανάστες και επαναστάτες, λοιπόν...

Παλέρμο, Σικελία, 1899

«Παππού, τι γράφει εδώ;»

«Τάμπουλα Μαγγελάνικα. Βλέπεις, είναι ένας παλιός χάρτης του Φερδινάνδου Μαγγελάνου.»

«Ποιος ήταν αυτός ο Μαγγελάνος;»

«Ένας μεγάλος εξερευνητής του παλιού κόσμου.»

«Και τι ανακάλυψε, παππού;»

«Την Παταγονία.»

«Παταγονία; Τι όνομα είναι αυτό;»

«Περίεργο δεν είναι; Ο Μαγγελάνος ονόμασε τη γη Παταγονία από τα τεράστια πόδια των γιγάντων που κατοικούσαν σ' εκείνα τα μέρη.»

«Ω! Αλήθεια, υπάρχουν γίγαντες, παππού;»

«Μα φυσικά! Στην Παταγονία ζούσαν δεινόσαυροι και πολλά μυθικά πλάσματα: κάτασπροι μονόκεροι και κόνδορες με τεράστια φτερά!»

«Ω! Και τι άλλο ανακάλυψε αυτός ο Μαγγελάνος;»

«Τη Γη του Πυρός, όπου κατοικούν άνθρωποι που αψηφούν το κρύο.»

«Μα, αν έχει τόσο κρύο, γιατί την ονομάζουν Γη του Πυρός;»

«Από τις πολλές φωτιές που ανάβουν οι άνθρωποι για να ζεσταθούν.»

«Και πού είναι αυτά τα μέρη, παππού;»

«Στο τέλος του κόσμου.»

«Τόσο μακριά;»

«Ναι, πολύ μακριά από το νησί μας.»

«Θα με πας εκεί μια μέρα για να δω τους μονόκερους;»

«Αυτό είναι ένα ταξίδι που θα πρέπει να κάνεις μόνη σου, Ρόζα. Εγώ είμαι πολύ γέρος πια για ταξίδια.»

«Εγώ χωρίς εσένα και τη γιαγιά δεν πάω πουθενά!»

Μονένος Άρες

1

Μπουένος Άιρες, άνοιξη του 1912

Την πρώτη φορά που πάτησε με τα δερμάτινα μποτίνια της στο λιθόστρωτο του λιμανιού είχε ακόμα επάνω της τη μωροδιά της ώριμης ελιάς και της ξερής σταφίδας. Έριξε πίσω της μια κλεφτή ματιά στο σκαρί που την είχε φέρει σ' εκείνη τη μεριά του κόσμου, μουρμούρισε ένα *ave Maria* κι έσφιξε στα χέρια τη μία και μοναδική βαλίτσα που περιείχε όλη τη ζωή της. Στα πόδια της απλωνόταν ακίνητος ο ασημένιος ποταμός¹, μια λαμπερή λωρίδα νερού, έτοιμος να παραδοθεί στα πόδια της. Πήρε μια βαθιά ανάσα και ρούφηξε όλα τα αρώματα του νέου τόπου. «Μπουένος Άιρες», ψέλλισε με ικανοποίηση, και ένα κύμα ρίγους διαπέρασε το λεπτοκαμωμένο κορμί της.

Σήκωσε το βλέμμα ψηλά και δέχτηκε την πρωινή θέρμη του ανοιξιάτικου ήλιου που πρόβαλλε αχνά πίσω από τα καπνισμένα φουγάρα του καραβιού. Οι αχτίδες του άγγιζαν τους ψηλούς γερανούς του λιμανιού που εργάζονταν ασταμάτητα παράγοντας ένα μουγκρητό που διαχεόταν στις μεγάλες αποβάθρες. Τα πρώτα χελιδόνια πετούσαν σε σμήνη πάνω από το πολύβουο λιμάνι και συνωστιζόνταν στον αέρα με τα θαλασσοπούλια που έκαναν κύκλους κρώζοντας δυνα-

¹ Rio de la Plata: ποταμός του ασημιού.

τά, στην προσπάθειά τους να αρπάξουν το μερτικό από τα πρωινά καΐκια που ξεφάριζαν τα φορτωμένα δίκτυα. Μυρωδιά σαρδέλας και πρωινής δροσιάς.

Με κολλημένη στο δέρμα της την ποταμίσια αύρα, ακολούθησε το αναστατωμένο πλήθος στην άναρχη ουρά προς το τελωνείο. Γύρω της οι συνταξιδιώτες της, δραπέτες του πρόσφατου παρελθόντος που φάνταζε μακρινό σαν ψέμα, συγκεντρωμένοι σε μικρές ομάδες, κινούνταν με αγωνία προς κάθε κατεύθυνση. Άλλοι φοβισμένοι, άλλοι σαστισμένοι, κάποιοι πιθανόν μετανιωμένοι. Η απόφαση να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους ήταν ό,τι πιο ανατρεπτικό είχαν πράξει μέχρι τότε στη ζωή τους. Μόνο κάποιοι λίγοι, εκείνοι που είχαν το μυαλό τους λειψό ή εγκλωβισμένο εδώ και χρόνια σε κάποιο απατηλό όνειρο, έδειχναν να χαίρονται και φιλούσαν το χώμα της νέας πατρίδας που μύριζε νερό και κάτουρο. Μοναδικό κοινό συναίσθημα σ' εκείνες τις ταλαίπωρες καρδιές η ελπίδα να στεριώσουν στον άγνωστο τόπο. Αργεντινή. Η γη των Τουπίες, των Μαπούτσε, των Γκουαρανί, των Ντιαγουίτας, των Τεχουέλτσε, των Γιάμανα και πολλών άλλων απολίτιστων ιθαγενών, όπου το 1516 ο πολιτισμένος Ισπανός εξερευνητής Χουάν Δίαθ δε Σολís έθεσε τα πρώτα ματωμένα θεμέλια του πολιτισμού της Ευρώπης. Αργεντινή, η γη των μεταναστών. Η νέα πατρίδα τους. Η νέα πατρίδα της Ρόζας, που έδειχνε να απολαμβάνει τον νέο κόσμο στην κάτω μεριά της Γης.

Καταβάλλοντας προσπάθεια να περάσει ανάμεσα από τους ταλαιπωρημένους επιβάτες της τρίτης θέσης, διέκρινε τη γνώριμη μορφή μιας γριάς με τα εγγόνια της. Είχε περάσει ατελείωτες ώρες παρέα με εκείνα τα μικρά ξυρισμένα κεφαλάκια από την Καλαβρία. Τα παιδιά, με πρόσωπα αγριεμένα από τις πρωτόγνωρες εμπειρίες και την πολυκοσμία, είχαν βολευτεί επάνω στο βαρύ οικογενειακό μπαού-

λο και σκάλιζαν με τα χέρια τις γεμάτες ξεραμένες μύξες μύτες τους. Πλάι τους η μαυροφορεμένη γιαγιά τους, ανήμπορη ακόμα να συνέλθει από τη ζάλη λόγω των κυμάτων, κουβαλούσε τον σάκο με τα τσίγκινα κουζινικά της οικογένειας και έμοιαζε να κουβαλάει επάνω της όλη τη θλίψη του κόσμου. *Buona fortuna*², τους ευχήθηκε με συμπόνια και προχώρησε γοργά, ελπίζοντας πραγματικά να έχουν καλή τύχη όλοι τους σε τούτο τον τόπο που απέρριπτε ασθενείς και ηλικιωμένους. Με ένα σύντομο νεύμα ευχήθηκε καλή αρχή και στη φτωχή οικογένεια από τη Μεσίνα –μια ισχνή μάνα με ένα μωρό φασκιωμένο στην πλάτη της και δύο ξυπόλυτα αγόρια γεμάτα ψείρες– και συνέχισε την πορεία της με την καρδιά σφιγμένη.

Η αποβάθρα του Μπουένος Άιρες, κατάφορτη από συναισθήματα, άντεχε μετά βίας το βάρος από τα εμπορεύματα του υπερωκεάνιου των ιταλικών ναυτιλιακών γραμμών Ανιέλι, που μόλις είχε αγκυροβολήσει στο λιμάνι των Καλών Ανέμων.³ Πολύ γρήγορα το λιμάνι, βρόμικο και λασπωμένο από τη βροχή της προηγούμενης νύχτας, είχε πλημμυρίσει από ταλαιπωρημένους ανθρώπους και βαλίτσες παραγεμισμένες με ανεκπλήρωτα όνειρα. Οι άνθρωποι, σαν τα μυρμήγκια, διέγραφαν κυκλική πορεία και ζαλισμένοι προσπαθούσαν να στεριώσουν στο πρωτόγνωρο έδαφος. Ιταλοί μετανάστες κάθε ηλικίας έδειχναν να αναζητούν τους συγγενείς τους, όμως το μόνο που αναζητούσαν ήταν ένα νέο σπίτι και λίγη γαλήνη. Περπατούσαν σφιχτά ο ένας δίπλα στον άλλο με ασταθή προορισμό, τυλιγμένοι με μάλλινα σακάκια και σάλια, κουβαλώντας με κόπο τα μπογαλάκια τους και σκορ-

² Καλή τύχη.

³ Buenos Aires στα ισπανικά σημαίνει Καλοί Άνεμοι.

πιζοντας στο λιμάνι το αλμυρό άρωμα της Μεσογείου. Άρωμα ιδρώτα και άνυδρης, ηλιοκαμένης γης.

Πολύ γρήγορα οι διαφορετικές τους διάλεκτοι, τραχιές και αιωνόβιες, αναμείχθηκαν με το λουνφάρδο⁴ των νεαρών ντόπιων που διαλαλούσαν θέσεις εργασίας για τους άντρες, πρόσφεραν φτηνά καταλύματα στους νεοαφιχθέντες και έδιναν στους μικρούς μετανάστες να κρατήσουν σημαία με τα χρώματα της νέας πατρίδας. Μεθυσμένοι από το πλήθος που τους είχε φέρει το θαλασσοδαρμένο σκαρί μαζί με τη βροχή, οι ντόπιοι συναγωνίζονταν ποιος θα φωνάξει πιο δυνατά, δημιουργώντας μια ατμόσφαιρα εκρηκτική και γιορτινή συνάμα.

Αχθοφόροι με μακριές, λερωμένες ποδιές ανεβοκατέβαζαν από το ευρωπαϊκό καράβι κασόνια και σακιά με τα νέα εμπορεύματα και τα στοίβαζαν στη σειρά πάνω στα ξεχαρβαλωμένα κάρα που τα έσερναν καλοταϊσμένα άλογα με προορισμό την ενδοχώρα. Υπάλληλοι του λιμανιού με σφυρίχτρες, γυναίκες με πολύχρωμα φακιόλια και φορτωμένα καλάθια στα χέρια, παιδιά με κουρελιασμένα ρούχα, μικροπωλητές που πρόσφεραν μάτε⁵ και κουλούρια, μάγκες, χαμίνια, λιμενεργάτες, ναύτες και παρακεί οι πόρνες, όλοι μαζί γεύονταν –όση ανάγκη είχε ο καθένας– λίγη από τη μαγεία της άφιξης του μεγάλου καραβιού. Μαγεία πρόσκαιρη, φερμένη με τα κύματα και τα κοχύλια, σε μια ακτή μακρινή όσο οι ελπίδες τους.

⁴ Lunfardo: αργκό διάλεκτος (ντοπιολαλιά) του Μπουένος Άιρες, με στοιχεία της ιταλικής και της ισπανικής γλώσσας, η οποία αναπτύχθηκε στα τέλη του δεκάτου ενάτου αιώνα και χρησιμοποιούνταν αρχικά από τους κακοποιούς και τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα. Το λουνφάρδο έχει συνδεθεί έντονα με το τάνγκο.

⁵ Καφεϊνούχο ρόφημα που ετοιμάζεται βάζοντας ξεραμένα φύλλα του φυτού yerba mate σε ζεστό νερό. Είναι το εθνικό ποτό της Ουρουγουάης και της Αργεντινής.

Το τελευταίο σφύριγμα του υπερωκεάνιου σήμαινε οριστικά το τέλος του ταξιδιού. Δεν υπάρχει πια γυρισμός, σκέφτηκε η Ρόζα με το στομάχι σφιγμένο και χάθηκε μέσα στη λαοθάλασσα και τους όγκους των αποσκευών που είχαν στοιβαχτεί άτσαλα, σαν βότσαλα στην παραλία, στον σταθμό του ελέγχου. Σύντομα, μέσα στο ψυχρό κτίριο με τα κόκκινα τούβλα και το μεταλλικό στέγαστρο, όπου τα μικρά παράθυρα δέχονταν μόνο τη μυρωδιά του λιμανιού και λιγοστό φως, κουλουριασμένη για ώρες πάνω στη βαλίτσα της, περίμενε το σύνθημα. Αφιλόξενη ατμόσφαιρα, σχεδόν κρύα. Μόνο λίγοι ψίθυροι τη ζέσταιναν.

«Rosa Brigante. Palermo. Catolica!» την κάλεσε με δυνατή φωνή ένας βαριεστημένος φρουρός –η ύπαρξή της τέσσερις λέξεις όλες κι όλες– και τη συνόδευσε στο σημείο ελέγχου, μια διαδικασία αυστηρή και αναπόφευκτη για την είσοδο στη χώρα. Η Ρόζα έκοψε προσεκτικά το σκοινί που είχε δεμένη τη βαλίτσα της και έδειξε το περιεχόμενό της στον τελωνειακό.

«Αυτά είναι όλα;» τη ρώτησε με σοβαρό ύφος ο άντρας στον έλεγχο.

«Μάλιστα.»

«Είσαι παντρεμένη;»

«Όχι.»

«Κουβαλάς μαζί σου χρήματα;»

«Λίγα.» Απέφυγε να του αποκαλύψει πόσο λίγα.

«Πέρασε δίπλα, στον γιατρό», της είπε βιαστικά, κουρασμένος από τον καθημερινό έλεγχο των χιλιάδων μεταναστών που κατέφθαναν διαρκώς στη χώρα του. Εκείνων των ανθρώπων οι οποίοι, εκτός από τα δυνατά εργατικά χέρια τους, κουβαλούσαν και τις αρρώστιες που ευδοκιμούσαν στην τρίτη θέση των μεγάλων καραβιών.

Η Ρόζα υπάκουσε αδιαμαρτύρητα και κατευθύνθηκε στον διπλανό χώρο, που έγραφε *Ιατρικός Έλεγχος* και οριο-

θετούνταν πρόχειρα πίσω από ένα τρύπιο παραβάν. Μια μεσόκοπη μετανάστρια που ξάπλωνε σχεδόν λιπόθυμη πάνω σε ένα σιδερένιο ράντσο και δεχόταν τις πρώτες βοήθειες μιας τροφαντής νοσοκόμας τράβηξε την προσοχή της κάνοντάς τη να σκεφτεί τι θα απογίνουν όσοι δεν αντέχουν τις νέες συγκινήσεις.

Ο γιατρός, ένας συμπαθητικός νέος με γυαλιστερή φαλάκρα και λευκή ποδιά, την υποδέχτηκε συμπονετικά κι εκείνη επικεντρώθηκε επάνω του.

«Μήπως είσαι άρρωστη;» τη ρώτησε ακουμπώντας τα δυο χέρια στο κεφάλι της, πιέζοντας ελαφρά τα μηνίγγια της.

«Όχι.»

«Είσαι σίγουρη; Μήπως νιώθεις εξάντληση; Το ταξίδι ήταν μεγάλο. Άνοιξε, σε παρακαλώ, το στόμα σου.»

«Είμαι γερή σαν ταύρος», πρόλαβε να απαντήσει, σχεδόν προσβεβλημένη.

Με έχει εξετάσει ήδη γιατρός στο καράβι. Νιώθω ακόμα το χούφτωμά του. Έχω να κοιμηθώ σαν άνθρωπος πολλές εβδομάδες και πεινάω σαν λύκος. Το μόνο που μου έλειπε τώρα θα ήταν ένας γιατρός που να αμφιβάλλει για το αν θα έπρεπε να έρθω σ' αυτή τη χώρα, ήθελε να φωνάξει, μα συγκρατήθηκε. Ένωσε την εκρηκτική ιδιοσυγκρασία της να ξυπνάει, αλλά σχεδόν αμέσως θυμήθηκε τους μπελάδες στους οποίους την είχε οδηγήσει η ευθυξία της στο παρελθόν, γι' αυτό και αδιαμαρτύρητα άνοιξε διάπλατα το στόμα της.

«Για να δω και τα μάτια σου, πιάσε τα βλέφαρα και άνοιξέ τα καλά», την πρόσταξε κάπως πιο ήρεμα αυτή τη φορά και με ένα μικρό κομμάτι βαμβάκι που είχε κολλήσει σε ένα λεπτό ξύλο μετατρέποντάς το σε μπατονέτα πήρε υγρό από το μάτι της και το παρατήρησε για κάποια ένδειξη τραχώματος. «Στο Ξενοδοχείο των Μεταναστών κι εσύ;»

«Όχι, εγώ έχω τη θεία μου, στο Σαν Τέλμο», αποκρίθηκε με ικανοποίηση που είχε δικό της άνθρωπο στο λιμάνι και του έδειξε μια καρτ ποστάλ που έβγαλε κάπως επιτηδευμένα μέσα από το πουκάμισό της.

«Χαίρετε άκρας υγείας. Καλή τύχη, σινιορίτα», της ευχήθηκε ενώ έβγαζε το στηθοσκόπιο από τα αυτιά του, κι εκείνη ένωσε σαν να της ευχόταν όλη την ευτυχία του κόσμου.

Πριν προλάβει να ολοκληρώσει τη φράση του ο γιατρός, τη φωνή του σκέπασαν τα ουρλιαχτά ενός ζευγαριού που σύντομα θα χώριζε για πάντα. Εκείνη, υγιής, είχε ήδη το πολυπόθητο πάσο στα χέρια της. Εκείνος είχε δύο ασθενικά πνευμόνια και τίποτε άλλο στον κόσμο. Οι δυο τους, από παιδιά μαζί, μεγαλωμένοι σε κάποιο ξεροχώρι της Καμπανίας, είχαν διασχίσει έναν ολόκληρο ωκεανό για να κάνουν μαζί μια νέα αρχή, ώσπου τους χώρισε, τελικά, για πάντα ένα ιατρικό πόρισμα στο κέντρο ελέγχου μιας χώρας που φάνταζε το όνειρο για μια καλύτερη ζωή. Όνειρο άπιαστο.

Η Ρόζα επέστρεψε στο σημείο του αρχικού ελέγχου ανακουφισμένη. Είχε κατορθώσει να φτάσει ένα βήμα πιο κοντά στον τελικό προορισμό. Ένα βήμα πριν από το δικό της όνειρο. Ο τελωνειακός τής έριξε ένα φευγαλέο βλέμμα, πρόσθεσε το νούμερο 1071 και σφράγισε με δύναμη την κάρτα εισόδου στη χώρα. «Επόμενος!» φώναξε βαριεστημένα και συνέχισε την ίδια ανιαρή διαδικασία ελέγχου που επαναλάμβανε καθημερινά υποδεχόμενος τους Ευρωπαίους μετανάστες οι οποίοι κατέφθαναν μαζικά στη χώρα του. Για πολλά χρόνια αργότερα η Ρόζα θα θυμόταν τη μυρωδιά εκείνης της αίθουσας. Λιμάνι και ανθρώπινη αγωνία.

Στην απέναντι πλευρά του δρόμου η Ρόζα, επισήμως καταγεγραμμένη πλέον μετανάστρια στην Αργεντινή, διέκρινε σταθμευμένα δύο μεγάλα ιππήλατα βαγόνια της Κομπανία δε λα σιουδάδ δε Μπουένος Άιρες.

«Άλλος για το Ξενοδοχείο!» φώναζε ένας νεαρός που φρόντιζε την ομαλή μεταβίβαση των εκατοντάδων ενδιαφερομένων στο προσωρινό κατάλυμα, που θα τους παρείχε δωρεάν στέγη και τροφή για πέντε μέρες, μέχρι να σταθούν στα πόδια τους. «Όποιος προλάβει! Οι θέσεις λιγοστεύουν!»

Μέσα από το πρώτο βαγόνι η Ρόζα είδε να τη χαιρετούν με ενθουσιασμό δύο καρβουνοβαμμένοι θερμαστές που είχε γνωρίσει στο καράβι. Τα χειροδύναμα δίδυμα αδέρφια είχαν περάσει το μεγαλύτερο μέρος του ταξιδιού μέσα στην πυρακτωμένη ατμόσφαιρα του λεβητοστασίου τροφοδοτώντας διαρκώς με κάρβουνο τις μηχανές και τώρα θα αναζητούσαν την τύχη τους στην Αργεντινή. Θυμήθηκε τα πειράγματα του ενός και χαμογέλασε ανεπαίσθητα. «Να είστε καλά! Καλή τύχη!» τους φώναξε με τον ίδιο ενθουσιασμό και συνέχισε τον δρόμο της ανάμεσα στο πλήθος αναλογιζόμενη τη δική της τύχη. Τα είχε καταφέρει άραγε; Είχε κατορθώσει να περάσει το λιμάνι, όμως είχε ακόμη δρόμο μπροστά της. Εγκλωβισμένα στις αποβάθρες, τα φαντάσματα όλων εκείνων που δεν τα είχαν καταφέρει ούρλιαζαν απελπισμένα.

Η πολυκοσμία τής προκάλεσε μεγάλη σύγχυση. Κοντοστάθηκε σε ένα ξύλινο κασόνι με φόντο πολύχρωμα σημαιάκια που είχαν στηθεί ως μέρος της γιορτής του καλωσορίσματος του νέου εμπορεύματος, έμφυχου και άψυχου μαζί. Ελευθέρωσε το μαντίλι της και άφησε τις μπούκλες της να ξεχυθούν ατίθασα στους ώμους της. Ένα γλυκό αεράκι έφερε τα μαλλιά της στο πρόσωπο και της γαργάλησαν ελαφριά τη μύτη. Δίχως να το καλοσκεφτεί, έτεινε το χέρι της, έκοψε ένα ξερό φυλλαράκι από έναν γέρικο, ταλαιπωρημένο θάμνο και το έλιωσε ανάμεσα στα δάχτυλά της. Θυμήθηκε φευγαλέα τη μυρωδιά του θυμαριού, το άρωμα της πατρίδας της, και η καρδιά της χτύπησε δυνατά. Στο μυαλό της εικόνες από ξερόκαμπους, κίτρινους αγρούς με σταροχώραφα, φραγκοσου-

κιές, ψάθινα καπέλα, ξυπόλυτα παιδιά να χαιρετούν. Η Σικελία ήταν πλέον πολύ μακριά.

Στον αέρα είχε ξεχυθεί μια γλυκιά μυρωδιά ξεροψημένων μελωμένων ζαχαρωτών που πουλούσαν δυο νεαροί σε ένα αυτοσχέδιο καροτσάκι με άνισες ρόδες. Λαχταρούσε να νιώσει τη γλύκα τους στα χείλη της, ωστόσο θυμήθηκε τα λιγοστά χρήματά της. Προτίμησε να βάλει το χέρι στην τσέπη της φούστας και να γευτεί τις τελευταίες σταφίδες που κουβαλούσε μαζί της σε όλο το ταξίδι. Σηκώθηκε με το στόμα γεμάτο, προσπέρασε βιαστικά το καροτσάκι με τις φρέσκες ζαχαρωτές λιχουδιές και προχώρησε προς την πόλη, καταβάλλοντας προσπάθεια να αποφύγει τα ηλεκτρικά τραμ που πηγαινοέρχονταν σαν τρελά πέρα δώθε στην πόλη κάνοντας τις σιδερένιες ράγες να κουδουνίζουν.

Λίγα μέτρα παραπέρα, κρυμμένη πίσω από έναν σωρό με βρόμικα κασόνια και ξύλινα βαρέλια γεμάτα ρούμι, παραμόνευε η συμμορία της Μπόκα⁶. Νεαροί πορτένιοι, κάτοικοι του λιμανιού, άνομοι και παραβάτες, αποτελούσαν τον πυρήνα της *Καμίνο*, της τοπικής μαφίας, κι ένιωθαν πως κρατούσαν στα χέρια τους όλο τον κόσμο. Τον μεγαλύτερο στόχο της συμμορίας αποτελούσαν τα ευάλωτα νεοαφιχθέντα και εξαντλημένα από την κακουχία του ταξιδιού ανθρώπινα εμπορεύματα γένους θηλυκού. Νεαρά και άπορα κορίτσια, ευδιάκριτα ανάμεσα στο πλήθος των αντρών που κατέφθαναν στην Αργεντινή μετά την πρόσκληση της κυβέρνησης για εργατικό δυναμικό.

Το βλέμμα του Λουίς καρφώθηκε επάνω της. Την ξεχώρισε απ' όλους στον χορό της αποβάθρας. Ξεχωριστή ανάμεσα στους ταξιδιώτες, το κορίτσι αυτό ήταν από τις γυναίκες

⁶ La Boca: φτωχή συνοικία του Μπουένος Άιρες, δίπλα στο λιμάνι, όπου πρωτοεμφανίστηκε το τάνγκο.

που με μια πρώτη ματιά νιώθεις ότι μπορεί να σου αλλάξουν τη ζωή. Η παρουσία της, απέριττη και αρχοντική συνάμα, παράξενα αντιθετική, καθήλωσε το βλέμμα του. Προς στιγμήν ένιωσε ανήμπορος να αντιδράσει. Δεν θα ήταν η πρώτη φορά που θα επιχειρούσε να αποπλανήσει μια ευκολόπιστη κοπέλα με τα βιοποριστικά προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι περισσότερες μετανάστριες στη χώρα του. Αντίθετα, σ' αυτό το παιχνίδι ήταν ο καλύτερος. Όμως η συγκεκριμένη διέθετε μια σαγήνη που τον έκανε, για πρώτη φορά έπειτα από πολλά χρόνια, προς στιγμήν να δειλιάσει.

«Λουίς! Λουίς!» φώναξε ένα από τα χαμίνια. «Τι περιμένουμε; Μα δεν τη βλέπεις; Είναι ακριβώς όπως τις γουστάρει το Αφεντικό.»

«Υπομονή, Τζάνι, μη βιάζεσαι...» γρύλισε ο Λουίς και έσβησε βιαστικά το τσιγάρο του πάνω σ' ένα βαρέλι.

«Μάγκες, κοιτάξτε τον όλοι πολύ προσεκτικά, γιατί δεν θα το δείξει δεύτερη φορά!» φώναξε στα χαμίνια με άγριο ύφος ο Μάσιμο, παίζοντας στα χείλη του μια οδοντογλυφίδα.

«Signiorita!»⁷ φώναξε με πολύ δυναμισμό ο Λουίς κατευθυνόμενος γοργά προς τη Ρόζα που τον προσπέρασε με ακατάδεκτη χάρη. «Ει, σινιορίτα! Σινιορίτα! Basta!»⁸ συνέχισε να φωνάζει επίμονα στη γλώσσα της.

Ο Λουίς δεν είχε συνηθίσει να τον αγνοούν, κυρίως οι γυναίκες, και τούτη εδώ η φλογερή Σιτσιλιάνα με τα καστανά ανακατεμένα μαλλιά και το κουνιστό κορμί, γνήσια κόρη της Αίτνας, είχε αναστατώσει κάθε νεύρο του κορμιού του.

«Signiorita, per favore!»⁹ φώναξε πιο δυνατά αυτή τη φορά και με έναν διασκελισμό βρέθηκε μπροστά της κλείνο-

⁷ Δεσποινίς.

⁸ Περίμενε.

⁹ Δεσποινίς, σας παρακαλώ.

ντάς της τον δρόμο. Τα χαμίνια παρακολουθούσαν προσεκτικά τον εκπαιδευτή τους και ο Μάσιμο, καθισμένος πάνω σε μια ντάνα από κασόνια, φαινόταν να διασκεδάζει με τη σκηνή. Η εξέλιξη ήταν γι' αυτόν προδιαγεγραμμένη, έφερε τη σφραγίδα εγγύησης του Λουίς.

«Άφησέ με να σε βοηθήσω με τη βαλίτσα. Έχεις κάνει τόσο μεγάλο ταξίδι. Italiana, vero;¹⁰» τη ρώτησε με φωνή ευγενική, και με ύφος σχεδόν συμπονετικό, σε κραυγαλέα αντίθεση με τη μαγκιά που ξεχείλιζε η παρουσία του, προσπάθησε να αρπάξει τη βαλίτσα της.

Ο Λουίς φαινόταν αλλά και ήταν μάγκας. Γέννημα θρέμμα πορτένιο, με ρίζες ανδαλουσιανές, είχε μεγαλώσει στις φτωχογειτονιές της Μπόκα, μαζί με άλλους κρεολούς, κομπαδρίτος¹¹ και εμιγκρέδες από την Ευρώπη που κουβαλούσαν σουγιάδες στα σακάκια τους. Σ' εκείνες τις νοτισμένες από το ποτάμι γειτονιές είχε μάθει, από μικρός, τους παράνομους τρόπους για να διεκδικεί και να αποκτά για λογαριασμό της Καμίνιο. Η εξυπνάδα του σε συνδυασμό με το γεροδεμένο κορμί του προσέδιδαν στον Λουίς μια αυτοπεποίθηση που τον είχε βοηθήσει να γίνει πολύ σύντομα ο έμπιστος του Αφεντικού. Οι δε γυναίκες του λιμανιού τον περιτριγύριζαν από τότε που ήταν νεαρός σαν τις νυχτοπεταλούδες γύρω από το κερί. Μεθυσμένες από τη λάμψη του και πρόθυμες να τσουρουφλιστούν.

«Παλερμιτάνα. Και δεν χρειάζομαι τη βοήθειά σου», αποκρίθηκε η Ρόζα δίχως να σταματήσει, μυρίζοντας μόνο το δυνατό άρωμα του κορμιού του. Μυρωδιά φτηνής κολόνιας και μεγάλης αυτοπεποίθησης.

¹⁰ Ιταλίδα, σωστά;

¹¹ Compadritos: άξεστοι, καβγατζήδες τύποι στις φτωχογειτονιές του Μπουένος Άιρες.

Μπουένος Άιρες, 1912.

Η Ρόζα φτάνει στο μεγάλο πόρτο της Νότιας Αμερικής έχοντας επάνω της ακόμα το άρωμα της Σικελίας. Μια μετανάστρια ανάμεσα σε χιλιάδες, που ονειρεύεται μονάχα να στεριώσει, μα αγνοεί ότι η ευτυχία βιάζεται να πετάξει μακριά. Ο Λουίς, νταής του ισπανικού γκέτο, με ρίζες ανδalousιανές, ζει στον υπόκοσμο του λιμανιού και δεν ονειρεύεται ποτέ. Ξέρει ότι εκείνο το λιμάνι θα έχει για στέμμα του πάντα τη θλίψη...

Από τη γη της Αίτνας έως τη Γη του Πυρός, οι δυο τους θα βυθιστούν σε ένα περιπετειώδες ταξίδι προσπαθώντας να χορέψουν έξω από τη σκιά τους. Με φόντο τον κόσμο των θρύλων και των ιθαγενών, όπου ο έρωτας και η μαγεία ορίζουν τη μοίρα των ανθρώπων, θα αγωνιστούν σκληρά για ένα κομμάτι ευτυχίας.